

† IGNATIE
Episcopul Hușilor

Scrisoare pastorală la slăvitul praznic
al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, 2024

Iubirea vrăjmașilor –
„criteriul adevăratei părtășii
cu Dumnezeu”

**Catedrala „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”
din Huși**

Coperta 1: icoana Nașterii Domnului, sec. al XVII-lea, Bulgaria.

† IGNATIE,
Episcopul Huşilor

Iubirea vrăjmaşilor – „criteriul adevăratei părtăşii cu Dumnezeu”

*Scrisoare pastorală la slăvitul praznic
al Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos,
anul mântuirii 2024*

Editura Horeb
Huşi, 2024

† IGNATIE,

**DIN MILA ȘI PURTAREA DE GRIJĂ A CELUI DE SUS,
EPISCOPIUL HUȘILOR,**

iubiților frați preoți și diaconi, ostenitorilor din sfintele mănăstiri și alesului popor al lui Dumnezeu, har îmbelșugat, pace nemăsurată, liniște îndestulătoare, iubire dumnezeiască și bucurie sfântă de la Hristos Cel născut în ieslea simplă și luminoasă a Betleemului, iar din parte-mi părintească și caldă îmbrățișare

„Pe cei mâniași care au venit să Te vadă i-ai veselit; și-au amestecat răsul întreolaltă. Cei furioși s-au făcut blânzi prin Tine! Cine ești Tu, Pruncule, că până și amărăciunea e făcută dulce de Tine?”¹

„(...) criteriul adevăratei părtășii cu Dumnezeu – iubirea de vrăjmași”²

„Smeritului purtător al iubirii Îi este mai de dorit a fi omorât, decât a omori.”³

**Cinstiți slujitori ai Sfințelor Altare,
Preacuvios cin monahal,
Iubiți frați și surori împreună-rugători,**

In aceste zile de sărbătoare simțim peste tot vuiet de bucurie, pentru că este bucuria Crăciunului; simțim mângâierea luminii, pentru că este lumina spirituală a sărbătorilor; simțim plinătatea iubirii, pentru că este Iubirea Celui Care a venit printre noi, oamenii: Iubirea Pruncului dumnezeiesc, a lui Dumnezeu-Fiul, a lui Iisus Hristos.

¹ Sfântul Efreim Sirul, *Imnele Nașterii* 14, 3, în Sfântul Efreim Sirul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului* (Imne II), traducere și prezentare de diac. Ioan I. Ică jr, Sibiu, Editura Deisis, 2000, p. 75.

² Arhimandritul Sofronie, *Cuviosul Siluan Athonitul*, traducere din limba rusă de Ierom. Rafail (Noica), Suceava, Editura Accent Print, 2013, p. 122.

³ Idem, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, traducere din limba rusă de Ierom. Rafail (Noica), București, Editura Sofia, 2005, p. 38.

Frumusețea slujbei Liturghiei din ziua de Crăciun, taina minunată a împărtășirii cu Trupul și Sângele Domnului, ambianța senină a colindelor, precum și disponibilitatea firească a inimii de a fi mai buni și darnici cu cei nevoiași sunt cele care smulg din sufletul nostru tendința de a neglija, prin indiferență sau rutină, trăirea credinței Bisericii și a iubirii față de aproapele.

Minunea și adevărul sărbătorii Crăciunului nu stau în explozia de lumini care ne înconjoară, nici în spectacolul consumerismului cu risipa compulsivă a cumpărăturilor de haine, brazi, porci și cozonaci, specific zilelor premergătoare acestuia, ci în conștientizarea smereniei dumnezeiești că Pruncul Iisus, născut în ieslea Betleemului, este Dumnezeu-Iubirea, Care Se face Om și vine printre noi. Sau în alte cuvinte, Iubirea absolută, Iisus Hristos, Își face loc printre oameni, trăiește ca noi, exceptând păcatul, moare ca Iubire răstignită și înviază ca Iubire-Lumină pentru întreaga umanitate, desființând puterea întunericului morții și a urii dintre oameni.

Crăciunul este despre Liturghia euharistică, despre credință ca întâlnire cu Pruncul Iisus, despre liniște, iubire, iertare și bucuria de a-i avea în preajmă pe cei dragi, la masă și în inima noastră, nu despre gălăgia și egoismele noastre. Este despre Iubirea-Persoană, Care Se face Om și Se naște ca Dumnezeu-Om din Preasfânta Născătoare de Dumnezeu.

Iubiți credincioși,

Întrupându-Se Fiul lui Dumnezeu ca Om din Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, putem întreba, în mod legitim, raportând această realitate la lumea și viața noastră: unde este duhul de dragoste pe care îl iradiază Domnul Hristos, deplin și dumnezeiește, prin faptele Sale, prin învățătura Sa și, mai ales, prin jertfa Sa de pe Cruce? Regăsim acest duh al dragostei în credințioșii Bisericii Lui? Se vede din faptele

și din modul nostru de a relaționa sau de a gândi? Reușim să întrupăm această dragoste a lui Dumnezeu-Treimea, făcută cunoscută pentru prima dată, în mod plener, odată cu venirea lui Dumnezeu-Fiul ca om în istorie? Suntem, cu adevărat, purtători ai unei iubiri care să întoarcă, în mod fundamental, viața noastră spre cele duhovnicești și cerești, ca în felul acesta cele pământești să fie evaluate la dimensiunea pe care o au? În fond și la urma urmei, iubim sau doar mimăm gesturile iubirii?

Răspunsul la aceste întrebări nu poate fi unul tranșant sau definitiv. Ceea ce se poate spune cu siguranță este că în lumea în care trăim și căreia îi suntem parte asistăm la un deficit de dragoste.

Din nefericire, focul dragostei⁴, despre care ne spune Domnul în Evanghelia Sa că l-a adus pe pământ, odată cu venirea Sa în lume, cu Nașterea Sa, și pe care tare mult ar vrea să îl vadă acum aprins (conform Luca 12, 49), nu mai arde, pentru că este înăbușit de tăciunii urii, ai disprețului, ai invidiei, ai răzbunării și ai calomniei omului îngropat în egoism și grijă patologică de sine. În felul acesta, așa cum ne încredințează Sfântul Maxim Mărturisitorul, „s-a tăiat firea cea unică [a oamenilor] în nenumărate părțicele și noi cei ce suntem de aceeași fire ne mâncăm unii pe alții ca reptilele și fiarele”⁵.

Păcatul este „întotdeauna”, nu numai o încălcare a poruncilor dumnezeiești, ci mai ales o „nelegiuire împotriva dragostei Tatălui”⁶ cel ceresc, Care L-a trimis pe Fiul Său în lume ca să ne facă părtași iubirii Sale dumnezeiești.

⁴ *Ibidem*, p. 213: „Dragostea lui Hristos, prin firea ei este Foc de viață făcător, aruncat din ceruri pe Pământ prin venirea Fiului lui Dumnezeu (cf. Luca 12, 49). Dragostea aceasta este viața nefăcută a lui Dumnezeu Însuși. În limitele ființării noastre pământești, ea mistuie în noi tot ceea ce îi este străin și totodată ne umple de energia unei alte ființări, de negândit până atunci”.

⁵ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Răspunsuri către Talasie* (Filocalia 3), tradusă din grecește de Pr. Dumitru Stăniloae, Sibiu, Editura Arhidiecezană, 1948, p. 10.

⁶ Arhimandritul Sofronie, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este...*, 2005, p. 139.

Dragostea absolută, Iisus Hristos, este printre noi și noi ne comportăm ca și cum nu ar fi venit sau nu este printre noi. Această Dragoste vrea să își găsească sălaș în inima noastră, iar noi să devenim niște sfeșnice, prin viața noastră, prin faptele și prin gândurile noastre, în care ard lumânările nestinse ale acestei Iubiri care nu se vor stinge niciodată.

Dragi creștini,

Dacă am ajuns în această direcție, adică a unei lumi locuite de oameni cărora le vine mult mai la îndemână să fie agresivi și răzbunători, este mai ales din cauza faptului că ignorăm, cu bună știință, nu atât porunca iubirii aproape-lui care poate fi regăsită și în filosofia stoică sau în filosofiele orientale, cât porunca iubirii de vrăjmași care ne aseamănă cel mai mult cu Dumnezeu: „Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi; binecuvântați pe cei ce vă blestemă, rugați-vă pentru cei ce vă fac neazuri. Celui ce te lovește peste obraz, întoarce-i și pe celălalt” (Luca 6, 27-29).

Această poruncă este cea mai „proprie (proprium)” și exprimă cel mai bine „noul/noutatea (novum)” creștinismului, de care „păgânii sunt uimiți”⁷. Motivul pentru care ne-a lăsat Mântuitorul Hristos o asemenea poruncă, conform Sfântului Maxim Mărturisitorul, este acesta: „De ce a poruncit acestea? Ca să te slobozească pe tine de ură, de întristare, de mânie și de ținerea de minte a răului și să te învrednicească de cea mai mare avuție, care este dragostea desăvârșită. Căci e cu neputință să o aibă pe aceasta cel ce nu iubește pe toți oamenii la fel, asemenea lui Dumnezeu, Care iubește pe toți oamenii la fel (...)”⁸.

Dumnezeu ne iubește chiar și atunci când noi nu merităm

⁷ Ulrich Luz, *Predica de pe munte (Matei 5-7)*, traducere de Ligia Taloș și Romeo Popa, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2011, p. 271.

⁸ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Cele patru sute de capete despre dragoste I*, 61 (Filocalia II), tradusă din grecește de Pr. Dumitru Stăniloae, Sibiu, Editura Arhiepiscopiei, 1948, p. 46.

acest lucru. S-a lăsat răstignit pentru noi, tocmai când ura omului își atingea apogeul său. În ploaia torențială a disprețului, a dorinței de a fi răstignit pe Cruce, a calomniei fără limite și a gândului nesăbuit că Dumnezeu poate fi omorât, Hristos, Iubirea dumnezeiască întrupată își dă viața pentru noi, Se jertfește, ca să umple lumea de iubire și bunătate. Nici măcar nu S-a apărat în acele momente, pentru că lăsa să se audă glasul jertfei dragostei Sale pentru omul care îi arunca, în schimb, ură și dispreț. Aceasta este și rațiunea profundă a cuvintelor Sfântului Apostol Pavel: „Dar Dumnezeu Își arată dragostea Lui față de noi prin aceea că pentru noi Hristos a murit când noi eram încă păcătoși” (Romani 5, 8).

Așa ne iubește Dumnezeu, chiar și atunci când noi nu Îl iubim, Îl ignorăm și ne revoltăm împotriva Lui. Acest Dumnezeu Se întrupează, Se naște astăzi, Dumnezeul dragostei fără limite și fără nicio condiționare.

Aceasta este esența sărbătorii Crăciunului: Iubirea dumnezeiască, Iisus Hristos, Se face văzută, ni Se împărtășește, ca noi să ne umplem de Aceasta, pentru a fi distribuitori ai acestei iubiri în lume și în inimile oamenilor.

Iubiții mei fii sufletești,

Asumarea unei asemenea iubiri presupune multă nevoință și lucrare lăuntrică. De multe ori ni se pare așa de greu să îi iubim pe vrăjmași, încât avansăm ideea că este imposibil de pus în practică. Mai mult, pentru unii „iubirea vrăjmașului este slăbiciune și lipsa onestității” (Nietzsche) sau „o încercare nefastă a egoului (...) de a transforma nevoia de agresiune în sentimente de vinovăție pentru a o învinge astfel (Freud)”⁹, ca și cum ar fi o „pretenție împotriva naturii umane”¹⁰.

⁹ Ulrich Luz, *Predica de pe munte (Matei 5-7) ...*, 2011, p. 286.

¹⁰ *Ibidem*.

Într-adevăr, este greu, pentru că nu suntem plini de iubirea lui Hristos: „Dacă iubești pe vrăjmași, ești alături de Dumnezeu”¹¹. În noi, încă domină protejarea sinelui, prin mândrie și conservare narcisistă a slăbiciunilor noastre, refuzând smerenia și iertarea fără nicio pretenție.

A fi plin de iubirea lui Hristos este ceva asemănător cu starea îndrăgostitului: nimic nu este mai important decât persoana iubită; nimeni nu merită a fi iertat mai mult, indiferent cât de groaznic îți greșește, ca persoana iubită; nicio calomnie sau dispreț nu pot fi topite în focul iubirii, decât cele săvârșite de persoana iubită; nicio răutate, oricât de mult ar răni, nu poate fi depășită, așa cum se întâmplă acest lucru pentru persoana iubită; nicio trădare nu poate fi acceptată și înțeleasă, ca trădarea care vine din partea persoanei pe care o iubești cu toată ființa, găsind resursele, imposibile pentru unii, dar inepuizabile pentru tine, de a sta neclintit în duhul iubirii. Iubirea stinge și elimină orice obstacol ar apărea în calea ei. Asta pentru că iubirea nu poate fi desființată de nimic, nici de ură, nici de răutate, nici de dispreț, nici de răzbunare. De nimic, pentru că ea este totul în inima celui în care ard flăcările iubirii.

În felul acesta își iubeau martirii primelor veacuri creștine călăii și torționarii, pentru că ei erau plini de iubirea lui Hristos. Care ne iubește cu și mai mare avânt tocmai atunci când noi nu Îl iubim și Îl calomniem. Mergeau cu pace și inima senină spre martiriu. Însuși Apostolul Pavel dă mărturie de această dragoste hristică în propriile sale cuvinte: „Ocărați fiind, binecuvântăm. Prigoniți fiind, răbdăm. Huliți fiind, ne rugăm. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor până astăzi” (I Corinteni 4, 12-13).

Hristos-Dragostea era în inima lor, așa cum ființa iubită ne locuiește sufletul, gândirea și simțirile. Prin iubire, nu mai

¹¹ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei* (PSB 23), traducere, introducere, indici și note de Pr. D. Fecioru, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1994, p. 239.

trăim noi, ci cel pe care îl iubim și doar pentru el simțim că merită să trăim. Sau în cuvintele Arhimandritului Sofronie de la Essex: „Această unire a dragostei este un act duhovnicesc când Cel iubit devine ființarea noastră. Dragostei îi este propriu a strămuta viața întru Acela pe Care Îl iubești, până la a uita de sine. Dragostea Dumnezeiască, după firea sa, după vrednicia sa, după măreția sa, după armonia sa, după stăpânia sa, depășește tot ce cunoaște pământul”¹².

Dragii mei,

Pentru a nu părea că teoretizăm și a arăta că este posibil, dar nu simplu să ne iubim vrăjmașii, așa cum Hristos i-a iubit, Sfântul Ioan Gură de Aur ne oferă soluția punerii în practică a acestui îndemn, în mod etapizat: „Hristos n-a poruncit numai să îi iubești pe vrăjmași, ci și să te rogi pentru ei. Ai văzut pe câte trepte ne-a urcat și că ne-a adus pe culmea virtuții? Uită-te, numărând treptele de jos în sus! Prima treaptă: să nu începi să faci rău; a doua: după ce răul a fost săvârșit, să nu răsplătești răul cu rău; a treia: să nu faci celui ce te-a supărat ceea ce ai suferit tu, ci să fii liniștit; a patra: lasă să ți se facă rău; a cincea: lasă să ți se facă mai mult rău decât vrea cel ce-ți face rău; a șasea: nu urî pe cel ce ți-a făcut asta; a șaptea: iubește-l; a opta: fă-i chiar bine; a noua: roagă-te lui Dumnezeu pentru el (...). Pentru că porunca aceasta este mare și are nevoie de *un suflet tânăr* (s.n.) și de multă străduință. De aceea îi și pune și o atât de strălucită răsplată, cum n-a pus nici unei alte porunci de mai înainte (...). Te face asemenea cu Dumnezeu, deși nu este nicio egalitate între tine și El, nu numai datorită covârșitoarei Lui bunătăți, ci și datorită nespusei Lui vrednicii”¹³.

Este de la sine înțeles că a-ți iubi vrăjmașii nu înseamnă a

¹² Arhimandritul Sofronie, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este...*, 2005, p. 318.

¹³ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei* (PSB 23)..., 1994, p. 237.

nu sesiza „umanitatea absentă”¹⁴ din ei, a nu percepe degradarea lor prin răutate și lipsă de iubire, pentru a-i ajuta să se îndrepte sau să se vindece. Dimpotrivă, asemeni lui Hristos, Care-și vede propria făptură prinsă în mrejele păcatului urii spontane sau cultivate a omului față de Dumnezeu și față de cei din jur, El coboară și îmbrățișează cu brațele iubirii Sale, prin nașterea Sa, prin venirea Sa în lume, în ziua Crăciunului, rănilor unei umanități desfigurate de vrăjmășie și revoltă împotriva Lui. Dragostea rănită a lui Dumnezeu vindecă ura rănită a omului care este covârșit de bunătatea și iertarea Lui nemărginite. Dumnezeu-Omul, Iisus Hristos, vindecă omul, rănit de păcat și ură, întotdeauna prin dragoste. El este Iubirea în care se topesc toate conflictele, dușmăniile și urâtenia omului, degradat de păcat.

Iubiți credincioși

Ne găsim într-o societate fragmentată de „pasiuni politice”, susținute de cei care hrănesc „ura socială”¹⁵; de cei care transformă credința în capital electoral; de cei care iau numele Domnului în deșert; de cei care vor să evadăm din citadela, fie ea chiar imperfectă, a valorilor europene și nord-atlantice; de cei care cred obsesiv că dețin telecomanda venirii lui Iisus pe pământ; de cei care cred mai mult în zeița ancestrală a pământului, cu energiile și apele lui idolatrizate; de cei care ne amăgesc cu falsul patriotism și pacifism; de predicatorii recenți ai ereziei sincretiste New Age care este „cel mai mare pericol pentru viața noastră creștină”¹⁶

¹⁴ Simone Weil, *Forme de iubire implicită a lui Dumnezeu*, traducere din franceză, note și introducere de Anca Manolescu, București, Editura Humanitas, 2005, p. 29.

¹⁵ Julien Benda, *Trădarea cărturarilor*, traducere din franceză de Gabriela Creția, București, Editura Humanitas, 2017, p. 12.

¹⁶ *Celălalt Noica. Mărturii ale monahului Rafail Noica, însoțite de câteva cuvinte de folos ale Părintelui Symeon*, București, Editura Anastasia, 1994, p. 174.

și în care Hristos „este redus la rangul de mare maestru al spiritualității¹⁷; de cei care propovăduiesc ideologia nocivă a progresismului totalitar, în care omul este cuantificat doar în dimensiunea lui biologică, fiind considerat doar un construct cultural și fluid; de cei care cred că Biserica vie a lui Hristos dezbină, iar spiritualitatea unește.

Cred că se impune să ne aducem aminte de adevăratul mesaj al Crăciunului: Fiul lui Dumnezeu Se naște ca Om din Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, ca să ne facă părtași iubirii Sale concrete, Care iubește concret omul, îi vindecă rănilor pricinuite de păcat și îi dă puterea de a iubi ca El. Adică, puterea de a iubi pe vrăjmași, chiar dacă le dezvăluim starea de degradare în care se află, nădăjduind că „va veni vremea când viziunea sfințeniei smeritului Dumnezeu-Hristos va mistui ca un foc întreaga noastră ființă, prefăcându-o într-un avânt al iubirii. Plini de dezamăgire față de noi înșine pentru răul ce se cuibărește în noi, vom dori a ne asemăna Lui prin smerenie, iar această dorire va fi asemenea cu o sete mare. În însuși acest zbucium pentru sfințenie se va afla deja începutul ei. Dragostea crescândă pentru Domnul, în chip firesc, ne va înrudi cu El în mișcările adânci ale inimii și în întrezăririle minții”¹⁸.

Așa cum dă mărturie Sfântul Siluan Athonitul, „sufletul nu va avea pace dacă nu se va ruga pentru vrăjmași”¹⁹.

În această zi de sărbătoare, când toate „au încremenit de uimire”²⁰, văzându-L pe Dumnezeu-Fiul, făcut Om din Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, să ne rugăm și cu această rugăciune preafrumoasă: „Vino, Doamne, și Însuși săvârșește în mine

¹⁷ *Ibidem*, p. 175. Cf. N. Steinhardt, *Dumnezeu în care spui că nu crezi... Scrisori către Virgil Ierunca (1967-1983)*, București, Editura Humanitas, 2000, p. 223: „Agresivitatea și prostia sunt – vai! – două caracteristici ale lumii de astăzi”.

¹⁸ Arhimandritul Sofronie, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este...*, 2005, p. 358.

¹⁹ *Idem*, *Cuviosul Siluan Athonitul...*, 2013, p. 389.

²⁰ *Protoevanghelia lui Iacob (XVIII)*, în *Evangelii apocrife*, traducere, studiu introductiv, note și prezentări de Cristian Bădiliță, Iași, Editura Polirom, 1999, p. 42.

voia Ta: poruncile Tale nu încap în inima mea cea strâmtă, și mintea mea cea îngustă nu le atinge cuprinsul... Dacă însă nu dorești a sălășlui înlăuntrul meu, atunci eu negreșit mă voi duce în întuneric... Știu, nu în chip năsilnic (neîndurător) lucrezi Tu, ci rogu-Te, intră în casa mea cu stăpânire (putere) și mă renaște întreg: preschimbă întunericul iadului mândriei mele întru smerita Ta dragoste; schimbă cu Lumina Ta chipul firii mele urâțite, cât să nu rămână în mine nicio patimă care să poticnească venirea Tatălui împreună cu Tine (cf. Io. 14: 21-23); fă din mine lăcaș vieții Tale sfinte, pe care Tu Însuți mi-ai îngăduit a o întrezări... Așa, Doamne, rogu-mă Ție, nu mă lipsi de acest semn al bunătății Tale”²¹.

Fie-vă sărbătorile Crăciunului, Anului Nou și Bobotezei cu liniște, bucurie, bunătate, binecuvântare, lumină și iubire îndestulătoare pentru toate casele, pentru toate familiile și pentru toate inimile.

Sărbători frumoase și tihnite. La mulți ani, plini de Domnul.

Al vostru frate întru Hristos
și părinte de tot binele voitor și fierbinte rugător,

† Părintele Episcop Ignatie al Hușilor

²¹ Arhimandritul Sofronie, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este...*, 2005, p. 188.

Catedrala „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil și Sfinții și Dreptii dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana” din Vaslui

Pastorală dată în reședința noastră episcopală din Huși,
la praznicul Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos,
din anul mântuirii 2024.

Însemnare:

Preacucernicii și Preacuvioșii Părinți vor citi această „Scrisoare Pastorală” în bisericile parohiale și cele mănăstirești în prima zi de Crăciun, urmând ca în bisericile filii să fie citită a doua zi sau a treia zi de Crăciun.

**Catedrala „Sfinții Apostoli Petru și Pavel
și Sfântul Ierarh Grigorie Palama” din Bârlad**

© Toate drepturile rezervate Episcopiei Hușilor.
www.episcopiahușilor.ro
Editura Horeb